

GOVVA: ALTAPOSTEN.

Álttá-Guovdageaineanu dulvadeapmi (Álttá-ášši)

ÁLTÁ-GUOVDAEAINUANU DULVADEAPMI lea Norgga historjja eanemus nággobohciideaddji elfápmodulvadeapmi. Stuoradiggi loahpalaččat mearridii hukset dan 110-mehtar allososaš buodu Čávžui 1978:s, ja dulvadit Álttá-Guovdageaineanu. Elfápmodulvadeapmi mii mearriduvvui 1978:s, lei mealgat unnit buoddudeapmi go álgoálggus lei plánejuvvon. Álgoplánat mat bohte 1970:s, livčče mielddisbuktán ahte sámi gilli Máze livččii galgan biddjot čázi vuollái.

Dulvadanplána vuostilduvvui garrasit, erenoamážit sámi birrašiin. Vuosttaš miellačájeheamit dulvadanprošeavtta vuostá lágiduvvojedje Mázes 1970:s. Čuvvovaš jagiid lágiduvvojedje miellačájeheamit, ávžžuhusdoaimmat ja iešgudetge akšuvnnat oaččuhan dihte Stuoradikki rievdatit mearrádusa dulvadit Álttá-Guovdageaineanu. Sámi joavkkut nealgudedje vel Stuoradikki olggobealde. Lei maid vuosttildeapmi birasgáhttenákkaid vuodul, go vuosttildeaddjit balle dulvadeami billitit Álttáeanu luossabivddu ja luossanáli. Sámi vuoigatvuoda-aspekta vuosttildeamis lei sámiid eanan- ja čázadatvuoigatvuodaid gáibáduš, ja ahte dulvadeapmi váikkuhivččii baháláhkai boazodollui ja boazodolliide geain ledje guohtuneatnamat Álttá-Guovdageaineanu guovllus. Vuosttildeapmi ollii bajimus dássái ođđajagemánus 1981:s, go lágiduvvui Norgga stuorámus siviilalaš jeagameahtunvuoda-akšuvdna manjel nuppi máilmmesoadi, go 600 politijja bákkus šadde sirdit eret miellačájeheddjiid buoddudanguovllus. Riidu šattai loahpas Norgga alimusriektái, mii celkkii duomu ahte eatnu galggai buodduduvvot. Elfápmobuoddu gárvánii 1987:s.

Garra sámi vuosttildeami dihte Álttá-Guovdageaineanu dulvadeamis, lágiduvvojedje ráddádallančoahkkimat 1980:s ja 1981:s gaskal ráddehusa ja sámi delegašuvnna maid Norgga Sámiid Riikkasearvi, Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi ja Sámirádi Norgga juogus ledje nammadan. Boadus dás lei ahte ráddehus nammadii guokte lávdegotti mat galge čielggadit sámi kultuvrralaš áššiid ja sámi lágalaš dilálašvuoda. Nubbi dain lávdegottiin lei Sámi vuoigatvuodalávdegoddi, mii vuoruhii barggu oaččuhit demokrátalaš álbtoválljen orgána sápmelaččaide. Dát dagahii ahte Sámeláhka mearriduvvui 1987:s, mii gis vuolggaahii Norgga Sámedikki vuodđudeami. Sámediggi rahppui golggotmánu 9. b. 1989:s. Sámi vuoigatvuodalávdegotti nubbi konkrehtalaš boadus lei Norgga vuodđolága lálkallasáhus 1988:s, ja Finnmárkkkulága dohkkeheapmi gidđat 2005:s.

www.samediggi.no

www.galdu.org

Samene – en håndbok, Karasjok 2003